

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) มุ่งศึกษาการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. หน่วยในการวิเคราะห์
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.1 ประชากร คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ในองค์การบริหารส่วนตำบล 129 แห่ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,713 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดกาฬสินธุ์ : 2546) ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัดกาฬสินธุ์

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
เมืองกาฬสินธุ์	กลางหมื่น	24
	ขมิ้น	22
	เซียงเครือ	20
	นาจารย์	7
	บึงวิชัย	18
	ไผ่	18
	โพหนอง	16
	ภูคิน	28
	ภูโป	14
	ลำดอง	14
	ลำปาว	12
	ลำพาน	32
	หนองกุง	16
	หลุบ	28
	ห้วยโพธิ์	28
	เหนือ	24
รวม	16 แห่ง	321 คน
กิ่ง อ.ดอนจาน	ดงพญา	26
	ดอนจาน	18
	นาจำปา	18
	ม่วงนา	18
	สะอาดไชยศรี	16
รวม	5 แห่ง	96 คน

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
นายน	นายน	15
	ยอดแกง	36
	สงเปลือย	32
	หนองบัว	16
	หลักเหลี่ยม	18
รวม	5 แห่ง	117 คน
กมลาไสย	กมลาไสย	22
	โคกสมบูรณ	18
	เจ้าท่า	32
	คงลิ่ง	34
	อัญญา	17
	โพนงาม	24
รวม	7 แห่ง	169 คน
กิ่งอำเภอหนองชัย	กุดหนองชัย	24
	โคกสะอาด	22
	หนองชัยพัฒนา	16
	โนนศิลาเลิง	16
	ลำชี	16
รวม	5 แห่ง	94 คน
ร่องคำ	สามัคคี	30
	เหล่าอ้อย	24
รวม	2 แห่ง	54 คน

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ภูฉินารายณ์	กุดค้ำว	14
	กุดกว้าง	24
	จุมจั่ง	28
	แจนแลน	16
	นาโก	18
	นาขาม	30
	บัวขาว	29
	สมสะอาด	14
	สามขา	36
	หนองห้าง	17
	เหล่าใหญ่	24
	เหล่าไสงาม	22
รวม	12 แห่ง	272 คน
ห้วยผึ้ง	คำบง	30
	ไค้หุ่น	26
	นิคมห้วยผึ้ง	18
	หนองอีบุตร	16
รวม	4 แห่ง	90 คน
เขาวง	กุดสิมคุ้มใหม่	18
	กุดสิมคุ้มเก่า	16
	สงเปลือย	24
	สระพังทอง	14
	หนองผือ	20
รวม	5 แห่ง	92 คน

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
กิ่งอำเภอนาคู	โนนนางาน	10
	นาคู	18
	บ่อแก้ว	26
	ภูแล่นช้าง	20
	สายนาวัง	16
	รวม	5 แห่ง
ยางตลาด	เขาพระนอน	18
	คลองขาม	17
	คอนสมบурณ์	28
	นาเชือก	28
	นาดี	18
	โนนสูง	22
	บัวบาน	40
	ยางตลาด	27
	เว่อ	22
	หนองตอกแป้น	20
	หนองฮีเฒ่า	22
	ห้วยจั่ว	24
	ห้วยนาคำ	37
	ฮีต้อ	22
	อู่เม่า	16
รวม	15 แห่ง	361 คน
ห้วยเม็ก	กุดโคน	22
	คำเหมือดแก้ว	18
	คำใหญ่	15
	ทรายทอง	12

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยเม็ก	โนนสะอาด	14
	บึงนาเรียง	14
	พิมูล	14
	ห้วยเม็ก	13
	ห้วยหิน	16
รวม	9 แห่ง	138 คน
สหัสขันธ์	นามะเขือ	22
	นิคม	8
	โนนน้ำเกสียง	16
	โนนศิลา	26
	โนนแหลมทอง	24
	ภูสิงห์	18
	สหัสขันธ์	26
รวม	7 แห่ง	140 คน
กิ่งอำเภอสามชัย	คำสร้างเที่ยง	24
	สำราญ	22
	สำราญใต้	16
	หนองช้าง	16
รวม	4 แห่ง	92 คน
ท่าคันโท	กุงเก่า	20
	กุดจิก	22
	คงสมบูรณ์	18
	นาตาล	20
	ยางอุ้ม	12
รวม	5 แห่ง	92 คน

อำเภอ	อบต.	จำนวนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
หนองกงศรี	โคกเครือ	30
	ดงมูล	26
	ลำหนองแสง	8
	เสาเต้า	28
	หนองกงศรี	20
	หนองบัว	26
	หนองสรวง	22
	หนองหิน	10
	หนองใหญ่	31
รวม	9 แห่ง	201 คน
สมเด็จพระ	แซงบาดาล	30
	ผาเสวย	22
	มหาไชย	20
	ลำห้วยหลัก	20
	ศรีสมเด็จ	16
	สมเด็จ	18
	หนองเถา	32
	หมูหม่น	22
	รวม	8 แห่ง
คำม่วง	คินจี้	18
	ทุ่งคลอง	16
	นาทัน	30
	นาบอน	20
	เนินยาง	20
	โพน	10
รวม	6 แห่ง	114 คน
รวมทั้งสิ้น	129 แห่ง	2,713 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 349 คน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีลักษณะความต่างแบบกันตามสภาพภูมิศาสตร์ และตั้งอยู่ในพื้นที่ของ อำเภอ/กิ่งอำเภอต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยจึงหาสัดส่วน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 25) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1.2.1 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ทาโรยามานะ (Yamane, 1973 : 727) เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร จากสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในครั้งนี้ คือ 0.05

$$n = \frac{2,713}{1 + 2,713(0.05)^2} = 348.60 \cong 349 \text{ คน}$$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 349 คน

1.2.2 เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้คำนวณหาตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง (Proportional Stratified Random sampling) ในแต่ละตำบลอีกครั้งหนึ่งโดยใช้สูตร ดังนี้ (สุบงกช จามิกร. 2526 : 10)

$$N_i = \frac{N \times n_i}{N}$$

ตารางที่ 2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอ / กิ่งอำเภอ ที่เป็นพื้นที่ศึกษา

ลำดับที่	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนสมาชิก อบต. (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เมืองกาฬสินธุ์	321	43
2	ยางตลาด	361	47
3	กุฉินารายณ์	272	36
4	ห้วยเม็ก	138	18
5	หนองกุงศรี	201	27
6	สมเด็จ	180	21
7	กมลาไสย	169	22
8	สหัสขันธ์	140	18
9	คำม่วง	114	12
10	นามน	117	15
11	เขาวง	92	12
12	กิ่งอำเภอคอนจาน	96	13
13	กิ่งอำเภอนาคู	90	12
14	กิ่งอำเภอหนองชัย	94	10
15	ท่าคันโท	92	12
16	กิ่งอำเภอสามชัย	92	12
17	ห้วยผึ้ง	90	12
18	ร่องคำ	54	7
รวม		2,713	349

2. หน่วยในการวิเคราะห์

หน่วยในการวิเคราะห์เป็นปัจเจกบุคคล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา หลักเกณฑ์ รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน คือนายทวี ชิมรงค์ นิติกร กลุ่มงานปกครองและอำนวยความสะดวก เป็นธรรม จังหวัดอุดรธานี เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงในเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อ รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาพิจารณาปรับปรุงข้อบกพร่องแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 3 ท่านเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 40 ชุด
7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาตรวจให้คะแนน ทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

7.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้ค่าสถิติ t -test ทดสอบความแตกต่างของการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำนำมาศึกษาร้อยละ 25 ของแต่ละกลุ่ม ข้อใดที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 1.98 – 11.50 ส่วนแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง 0.35 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20 – 0.63

7.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2544 : 96) ให้ค่าความเชื่อมั่น 0.81 ส่วนแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

จากการศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) แบ่งระดับการวัดออกเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

ด้านที่ 1 บทบาทในการควบคุมฝ่ายบริหาร แบ่งออกเป็น 3 ด้านย่อยคือ

1. บทบาทการควบคุมฝ่ายบริหาร โดยใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมือ
2. บทบาทในการพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณ
3. บทบาทในการควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร

ด้านที่ 2 บทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองและการช่วยเหลือประชาชนในภาวะเศรษฐกิจถดถอยตาม อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 6 ด้านย่อย คือ

1. บทบาทในการส่งเสริมอาชีพและรายได้
2. บทบาทในการส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความมั่นคง
3. บทบาทในการสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
4. บทบาทในการดูแลความสงบเรียบร้อย
5. บทบาทในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
6. บทบาทในการส่งเสริมการพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามบทบาททั้ง 2 ด้าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อไปขอความร่วมมือจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. ผู้วิจัย ส่งแบบสอบถามและใบเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการรวบรวมข้อมูลไว้เป็นเวลา 30 วัน
3. รวบรวมแบบสอบถาม และสรุปผลจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
2. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ระดับการรับรู้บทบาท	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของระดับการรับรู้บทบาท และแปลผลตามเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2544 : 96)

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับการรับรู้บทบาท
4.51-5.00	มากที่สุด
3.51-4.50	มาก
2.51-3.50	ปานกลาง
1.51-2.50	น้อย
1.00-1.50	น้อยที่สุด

ส่วนการวิเคราะห์ระดับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ มีความรู้มาก มีความรู้ปานกลาง และมีความรู้ต่ำ โดยคะแนนเต็ม 20 คะแนน จึงแบ่งเป็นกลุ่มละ $20/3 = 6.66$ ดังนั้นจึงแบ่งคะแนนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
1.00 – 6.66	น้อย
6.67 - 13.33	ปานกลาง
13.34 - 20.00	มาก

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยในกรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม ใช้ t -test และกรณีที่ตัวแปรอิสระมี 3 กลุ่ม ขึ้นไป ใช้ F -test (One-way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

5. วิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 2 ด้าน โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

- 1.1 การวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจการจำแนก
ใช้ t -test
- 1.2 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

- 2.1 การแจกแจงความถี่ และอัตราร้อยละ สำหรับข้อมูลทั่วไป
- 2.2 คำนวณค่าเฉลี่ย (X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับระดับการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์
- 2.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการรับรู้บทบาทในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยในกรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม ใช้ T -test และกรณีที่ตัวแปรอิสระมี 3 กลุ่ม ขึ้นไป ใช้ F -test (One-way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's)